

2 juni Amsterdam, Oude Kerk,
20.15 uur
3 juni Den Haag, Nieuwe Kerk,
20.15 uur
5 juni Eindhoven, Catharinakerk,
20.15 uur
6 juni Rotterdam, Laurenskerk,
20.15 uur

Presentatie i.s.m. The British Council
The Fires of London

The Martyrdom of Saint Magnus

P. Maxwell Davies

Kameropera zonder pauze,
één akte, negen scènes.
Vier zangers en één zangeres
spelen alle rollen.

Richard Dufallo	dirigent
Murray Melvin	regie
Sue Plummer	decor en kostuums
Neil Mackie	Graaf Magnus, gevangene, verslaggever I, monnik
Michael Rippon	Noorse heraut, koning van Noorwegen, satan, politie-agent, heraut van graaf Magnus, verslaggever II, Lilolf de Beul, monnik
Brian Rayner Cook	heraut uit Wales, bewaker van het weefgetouw, heraut van graaf Hakon, verslaggever III, monnik, politie-agent
Ian Comboy	Graaf Hakon, legerofficier, verslaggever IV, bisschop van Orkney, monnik
Mary Thomas	blinde Maria (zigeunerin en waarzegster), Mary O'Connell, het meisje Ingerth

Philippa Davies	fluit
David Campbell	klarinet
William Houghton	trompet
Mark Emney	trompet
Stephen Stirling	hoorn
Beverley Davison	altviool
Alexander Baillie	cello
Timothy Walker	gitaar
Stephen Pruslin	toetsinstrumenten
Gregory Knowles	slagwerk

Kris Misselbrook	technische verzorging
Mark Pritchard	belichting
Alistair Read	belichting
Clair Mitchell	kledster
Judy Arnold	organisatie en productie

Scène uit The Martyrdom of Saint Magnus

Samenvatting

St. Magnus was een pacifistische Viking. Zijn kathedraal is de trots van Kirkwall. De handeling van de opera vindt plaats in de 12e eeuw en begint met de Slag in de Straat van Menai tussen de koning van Noorwegen (gesteund door Orkney en Shetland) en de Graaf van Shrewsbury (gesteund door Wales). Gedurende deze slag onderscheidde Magnus zich voor de eerste keer als pacifist. Het gebeuren verplaatst zich dan naar Orkney en de ruzie tussen Hakon en Magnus, beiden graven van Orkney, vindt zijn hoogtepunt in de moord op Magnus door Hakon.

Hiervoor verplaatst de handeling zich naar de tegenwoordige tijd en het martelaarschap vindt plaats in de cel van een politiebureau in een moderne totalitaire staat. Voor de slotscène, waarin de taaie Maria van haar blindheid geneest op Magnus' graftombe, gaat de scène weer terug naar de twaalfde eeuw.

De geschiedenis van St. Magnus kan gelezen worden in de ijslandse Orkeyinga sage, en het huidige libretto is gebaseerd op George Mackay Brown's roman 'Magnus'.

Scène 1 De Slag van de Straat van Menai.

Blinde Maria, de ziener, zingt een lied dat de Vikingen bij het spinnen zongen, waarin de wol de geest van de soldaten is die gedood worden in de Slag, de gewichten aan de schering zijn hun afgeslachte hoofden, en de spoelen zijn de doordrenkte speren 'die het web van de overwinning weven'.

De herauten van Noorwegen en Wales beschimpen elkaar op hun respectievelijke schepen en de slag begint. Magnus die niet wil vechten zingt psalmen en blijft ongedeerd door de pijlen.

Zijn partij — de Noorse — overwint.

Scène 2 De Verzoeken van Magnus.

De Bewaker van het Weefgetouw (de oppasser van de ziel van Magnus die het stramien beheert waarop Magnus het tapijt van zijn leven zal weven) stelt zijn negatieve alter-ego voor: Satan, die Magnus vijf verzoeken voorschotelt. Ten eerste de weg van roem en glorie, ten tweede een huwelijksvoorstel, ten derde de scepter van het graafschap Orkney, ten vierde de mogelijkheid monnik te worden in Eynhallo, en ten vijfde een zwaard. Magnus weerstaat al deze verleidingen en breekt tenslotte het zwaard dat hij juist aanvaard heeft in tweeën.

Scène 3 De vloek van Blinde Maria.

Blinde Maria beschrijft de slechte kanten van Orkney dat gespleten is door de burgeroorlog tussen de twee graven Hakon en Magnus die elkaars vijanden geworden zijn. Ze vervloekt zulke 'redders' en hun moordzuchtige soldaten.

Scène 4 De Vredesonderhandelingen. (voorspel tot het onheil)

De herauten van graaf Magnus en graaf Hakon bespreken een mogelijk vredesakkoord met de bisschop van Orkney, terwijl Blinde Maria bidt tot de noordelijke heiligen om het gezichtvermogen terug te krijgen. De ontmoeting tussen Hakon en Magnus op Egilsay wordt geregeld.

Scène 5 Magnus' reis naar het eiland Egilsay

Magnus en zijn heraut varen naar Egilsay voor de ontmoeting met graaf Hakon. Ondanks de waarschuwing voor Hakon's verraad en

een moord dringt hij aan op de tocht.

Scène 6 Graaf Hakon besluit Magnus te vermoorden.

Graaf Hakon ontvangt veiligheidsgaranties van Magnus, die bereid is ballingschap, gevangenneming of lichamelijke verminking te ondergaan. Hakon weigert dit alles en komt tot de slotsom dat er maar één graaf in Orkney zal zijn: hijzelf. Hij zal Magnus door Lilolf de Beul laten executeren.

Scène 7 De Verslaggevers.

De spelers, die nu verslaggevers voorstellen, geven flitsende indrukken van de verslechterde situatie tussen Hakon's en Magnus' partijen bij de onderhandelingen op het eiland Egilsay. Tekst en muziek maken duidelijk dat de handeling zich door de eeuwen heen beweegt totdat we aan het einde van de scène niet langer bij de Vikingen zijn maar in de tegenwoordige tijd.

Scène 8 Het Offer

De legerofficier (Hakon) beveelt Lilolf de Beul de politieke gevangene (Magnus) te executeren. Het is de executie van een gevangene die zich verzet tegen onderdrukking en die bereid is te sterven voor zijn overtuiging.

Scène 9 Het Wonder

De handeling verplaatst zich weer naar de 12e eeuw. Blinde Maria bidt om het gezichtsvermogen op de graftombe van Magnus, in weerwil van de litanie van de monniken. Ze kan weer zien en neemt het publiek in ogenschouw: 'donkere gezichten, blinde monden schreeuwend om offers'. Ze bidt tot St. Magnus om 'ons te behoeden voor deze krankzinnige offers', en voordat ze het publiek naar huis stuurt 'om de vrede van Christus in de wereld uit te dragen' voorspelt zij een herhaling van deze geschiedenis.

Over Peter Maxwell Davies

Zijn eerder werk omvat de opera Taverner uit 1972; Eight Songs for a Mad King; Miss Donnithorne's Maggot; Vesalii Icones; Missa Super l'Homme Armé; Ave Maris Stella; The Blind Fiddler, etc. etc. Bovendien schreef hij filmmuziek o.a. voor Ken Russell.

Regelmatig trekt hij zich uit het drukke stadsleven terug op het woeste en tijdloze Orkney-eiland Hoy, waar hij in de sfeer van Vikingen en Kelten zich wel zeer geïnspireerd voelde tot het schrijven van dit drama van middeleeuwse jalouzie, machtswellust, intrige en moord, maar waarvan hij een parabel voor onze tijd heeft gemaakt.

De wereldpremière van 'Het Martelaarschap van de Heilige Magnus' vond plaats in juni 1977 in de St. Magnus kathedraal op Orkney, niet ver van de zuil die de relikwieën van St. Magnus bevat.

Over het Stuk

'De eerste taak bij het componeren van de opera was het reduceren van George Mackay Brown's roman tot een werkbare volgorde van scènes die voor zang geschikt zijn en, waar mogelijk, niet door materiaal weg te laten maar door het te concentreren. Dit leidde onvermijdelijk tot simplificaties. Magnus bijvoorbeeld is in de opera lang niet zo'n complexe persoonlijkheid als in de roman (en zeker niet zo veelzijdig als in John Mooney's dieptestudie, gepubliceerd in 1935).

Van de Slag in de Straat van Menai is niet méér overgebleven dan de muziek die de scène van de twee herauten begeleidt; en de landlopers in het boek zijn tot één teruggebracht: Blinde Maria die in de opera een waarzegster speelt met in de eerste scène een tekst van een andere publicatie van Mackay Brown en in de laatste scène met een tekst ontleend aan deze schrijver, op het moment waarop ze weer kan zien. De muziek werd in snel tempo gecomponeerd op Hoy, in de zomer van 1976. Het is één brok muziek: de scènes zijn verbonden door instrumentale overgangen die of de muziek van de afgelopen scène samenvatten of vooruitspelen op de volgende. Vaak zijn deze muzikale stukken "sprekender" dan de tekst zelf, omdat de woorden een heldere en simpele dramatische structuur vereisen. De bezetting is klein (vier zangers en één zangeres die meerdere rollen spelen) plus een fluit, klarinet, hoorn, twee trompetten, slagwerk, clavecymbel, gitaar, altviool en cello. Er is nauwelijks decor (wel zetstukken en requisieten) en het drama wordt vooral uitgewerkt in de kostuums en de inventieve belichting.

In het boek is Magnus een martelaar in een (nazi)concentratiekamp; ik heb besloten het martelaarschap naar de tegenwoordige tijd te halen en het neer te zetten op de plaats waar de opera wordt gehouden in een poging om het publiek bewust te maken van de mogelijkheden in ons tot een dergelijke moord op een politieke of religieuze persoonlijkheid van welke overtuiging dan ook. We kunnen onszelf niet langer wijsmaken dat "zulke dingen hier niet kunnen gebeuren". Het gebeurde vroeger en het kan makkelijk weer gebeuren als we ons niet bewust zijn van de arglistige en overtuigende aard van de krachten die zulke mogelijkheden voortbrengen.

Ik heb geprobeerd een muzikale stijl te creëren die tegelijkertijd communicatief en dramatisch is, in eerste instantie gebaseerd op het gregoriaanse kerklied dat Magnus zeker goed gekend heeft, maar ik heb het aangepast en uitgebreid om de expressieve muziek en gezongen tekst zo wijd mogelijk te kunnen omvatten.

Ik denk dat de muziek voor heel wat verrassingen zal zorgen!

Peter Maxwell Davies.

De dirigent

Richard Dufallo studeerde af aan het American Conservatory of Music en aan de University of California.

Van 1962-1966 was hij dirigent van het Buffalo Philharmonic Orchestra en in 1970 assistent dirigent van de New York Philharmonic tijdens hun tournee door Azië. Hij maakte zijn Europese debuut met het ORTF in Frankrijk in 1971 en in datzelfde jaar leidde hij het Residentie Orkest in drie concerten.

Sindsdien is hij ieder jaar naar Europa teruggekeerd om in een aantal muziekfestivals op te treden, zoals het Holland Festival en het festival van La Rochelle.

Momenteel is hij vaste dirigent en artistiek leider van de Metropolitan Opera at the Forum, assistent dirigent van het New York Philharmonic Orchestra, muzikaal directeur en leider van de serie Muziek van de Twintigste Eeuw aan de Juilliard School, terwijl hij tevens sinds 1970 artistiek leider van het Aspen Music Festival is.

Over de spelers

Mary Thomas is geboren in Swansea en studeerde zang aan de Royal Academy of Music. Hoewel ze vooral bekend is om haar interpretaties van eigentijdse muziek omvat haar repertoire ook oratoria. Ze zingt regelmatig met The Fires of London en het Nash Ensemble, waarmee ze overal ter wereld optrad. Ze verschijnt ook vaak op de televisie en nam in 1974 deel aan de BBC-documentaires vanwege Schönberg's eeuwfeest.

Neil Mackie is geboren in Aberdeen en studeerde aan de Royal Scottish Academy of Music and Drama en aan het Royal College of Music te Londen. Hij is nu in de leer bij Peter Pears. In 1974 debuteerde hij op South Bank met het Engels Kamerorkest gedirigeerd door Raymond Leppard, en hij was de enige zanger die beloond werd met een concert in Wigmore Hall door de Incorporated Society of Musicians. Vorig jaar heeft hij (buiten de opvoeringen op Orkney met de Fires of London) gezongen op het Aldeburgh Festival en heeft hij een grootse tournee door Italië gemaakt.

Michael Rippon zat op het koor van St. John's College, Cambridge, en studeerde daarna aan de Royal Academy. Hij heeft een uitgebreid concert- en opera-repertoire, van Handel's Jephtha tot Schönberg en Henze's El Cimarron. Buiten zijn optredens met de belangrijkste britse orkesten heeft hij tournees gemaakt in Australië, de Verenigde Staten en Zuid Afrika. Hij is nauw geassocieerd met het Choeur des Communautés européennes, waarmee hij gezongen heeft in Lille, Brussel, Bonn en Milaan. Twee jaar geleden debuteerde hij bij het Orchestre de Paris onder Boulez. In Nederland werd hij vermaard door zijn glansrol in Peter Maxwell Davies' Eight Songs for a Mad King.

Brian Rayner Cook studeerde aan de Universiteit van Bristol en besteedde veel tijd aan dirigeren en orgelspel. Evenzo op het Royal College of Music waar hij alle grote zang-prijzen won. Hij maakte zijn 'Prom' debuut in 1973 en zijn opera debuut een jaar later. Hij werkte op veel plaatsen in Europa en met de beroemdste dirigenten en orkesten en hij geeft veel recitals. Hij is vooral een kampioen op het minder bekende werk van engelse componisten, en hij geeft lezingen over het engelse lied. Vorig jaar verscheen zijn eerste grammofoonplaat, met liederen van Elgar.

Ian Comboy is geboren in Cheshire en studeerde aan het Northern College of Music in Manchester, waar hij een beurs won voor een voortgezette studie aan de Weense muziekacademie. Sedertdien heeft hij gezongen met de Glyndebourne Touring and Festival Opera's en met Sadler's Wells Opera Company in het londense Coliseum, onder meer in de rol van Leporello in Don Giovanni. Vorig jaar maakte hij zijn debuut in Covent Garden.

Lees ook het HOLLAND FESTIVAL-magazine.
Een leesbaar kunstmagazine en waardevol souvenir.
Alle achtergronden plus agenda van dag tot dag.
In elke kiosk voor f 3,-.
